

عرضه مجموعه های نایاب و خاص در عصر دیجیتال: کتاب ها و نسخه های کمیاب^۱

جنیفر گارلند^۲ - شان سوانیک^۳ - مترجم: فرشته دارابی^۴

چکیده

این مقاله به بحث در مورد تاکید و اهمیت کنونی بر مجموعه های خاص دانشگاه مک گیل می پردازد و چند مرحله و قدم عملی برای حفظ و بقای چاپ و پرینت در عصر دیجیتالی را بیان می کند. مزایای دیجیتالی شدن شامل بهبود دسترسی و بقا و ماندگاری طولانی مدت منابع ما می باشد این امر باعث گسترش میزان تمایل برای همکاری بین کتابداران شده و این خود تضمین کننده حفاظت و بقای مجموعه، و سازماندهی مناسب انتقال کتاب ها و به اشتراک گذاری دانش و اطلاعات لازم در مورد مجموعه و نحوه سازماندهی آن می باشد.

کلیدواژه ها

دانشگاه مک گیل کانادا؛ خدمات دیجیتالی کتابخانه ها؛ تجربه های کتابداری؛ کتابهای خطی و کمیاب

1. Curating print collections in the digital age
2. Jennifer Garland
3. Sean Swanick

۴. کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش شناسی Fe.darabi@yahoo.com

ارائه مجموعه‌های پرینتی و چاپی در عصر دیجیتال

در زمانی که مجموعه‌های عمومی کتابخانه‌ها روز به روز بیشتر و تمایل برای دسترسی به مجموعه‌ها به صورت اینترنتی بیشتر می‌شود، این مجموعه‌های باقی مانده قدیمی هستند که ما و کتابخانه‌های ما را از بقیه متمایز می‌کنند و وجود و دوام کتابخانه‌های ما را تضمین می‌کنند. این منابع مهم که برای تدریس، تحقیق و یادگیری حیاتی هستند، معمولاً در کتابخانه‌ها به سختی قابل دسترسی هستند، چرا که فهرست نویسی نشده‌اند و این در نهایت موجب می‌شود که کسی از وجود آنها در کتابخانه‌ها اطلاع نداشته باشد. با ارائه این مجموعه‌های پنهان و نمایش آنها، ما این فرصت را پیدا می‌کنیم تا مجموعه‌های خود را در خارج از فضا و دیوارهای کتابخانه به اشتراک بگذاریم و در عین حال به تداوم آگاهی‌ها و دانش سازمانی خود کمک کنیم. این چالش‌ها و مباحث، موضوعات جدیدی نیستند. در سال ۲۰۰۳، انجمن کتابخانه‌های تحقیقاتی (ARL) و مجموعه‌های خاص، یک فرصت ایجاد کرد که در آن «مسائل، فرصت‌ها و تعدادی از پیشنهادات را برای اینکه چگونه جوامع ما می‌توانند برای ارائه و نمایش مجموعه‌های خاص و تشویق افراد به استفاده از آنها، اقدام کنند را توضیح می‌داد. این موارد، که یک دهه پیش طرح ریزی شدند هنوز هم امروزه ادامه دارند.»

این تحقیق در به نمایش گذاشتن مجموعه‌های پنهان و ناشناخته به عنوان راهی برای نگه داشتن و ابقای درآمد در عصر دیجیتال تاکید دارد. این تحقیق همچنین توضیح خواهد داد که چرا به تازگی بر بعضی از مجموعه‌های خاص در دانشگاه مگ گیل تاکید می‌شود و نیز چند قدم عملی برای ابقای ارزش صنعت چاپ و کتب چاپی در عصر دیجیتال را ارائه می‌کند. ما با تاکید بر نمایش کنونی نسخه‌های نایاب و کمیاب اسلامی، برنامه نمایش و معرفی خود را توضیح خواهیم داد. از طریق به اشتراک گذاری مجموعه کتب خودمان، از طریق نمایش آنها، و از طریق گسترش دستیابی به اجزای دیجیتال سازنده، ما هم کتاب‌ها را معرفی می‌کنیم و به همه می‌شناسانیم و همه دسترسی به مجموعه‌ها را بیشتر می‌کنیم. به علاوه، یک پروژه یا مجموعه‌ای که به خوبی به نمایش گذارده شود می‌تواند فرصتی را برای کتابدارانی که به تازگی فارغ التحصیل شده

اند فراهم کند، تا با همکاران قدیمی تر و با تجربه تر خود همکاری نزدیک داشته باشند و دیدگاهی منسجم و جهان شمول را به آنها ارائه کنند و بنابر این به سادگی خلأها و نقایص را شناسایی و در ارائه نسخه‌های ناشناخته همکاری داشته باشند.

کتابخانه مطالعات اسلامی (تالار موریس)، دانشگاه مک گیل

کتابخانه دانشگاه مک گیل

کتابهای نادر و مجموعه‌های خاص (RBSC) در کتابخانه علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه مک گیل قرار دارند و شامل طیف وسیعی از کتابهایی می‌شوند که دارای فهرست کتابشناسی و کتبی هستند که در حدود ۵۰۰۰۰۰ مورد می‌باشند، که تمامی مقررات و قواعد ارائه شده توسط دانشگاه مک گیل را چه از لحاظ تاریخی و چه معاصر دربرمی‌گیرد. قدرت (RBSC) یا کتابهای نادر و مجموعه‌های خاص در این است که بیشتر در مورد علوم اجتماعی و انسانی به خصوص کاندیدان، هنر و معماری و مطالعات اسلامی و تاریخ ایده‌ها و نظریه‌ها و ادبیات و تاریخ کتاب می‌باشند. این مجموعه همچنین موضوعاتی چون جانورشناسی، پرند شناسی، کشاورزی اولیه در قدیم و حشره شناسی را هم در خود جای داده است. دیگر مجموعه کتب نایاب مک گیل در بخش حقوق، تاریخ پزشکی و موسیقی، تکمیل و اضافه نمودن RBSC جای داده شده‌اند. در حال حاضر، کارکنان RBSC عبارتند از کتابدار نسخه‌ها، به همراه سه کتابدار و سه کارمند عضو.

یک برنامه جدید ارائه شده که در آن کتابداران موضوعی که در دیگر قسمت‌های کتابخانه

کار می‌کنند که دارای مجموعه‌های خاص می‌باشد که در RBSC جای داده شده‌اند، خواسته شده که بیشتر با کتب کمیاب سروکار داشته باشند، چه این سروکار داشتن برای ارتقاء آن باشد و چه برای به اجرا گذاشتن و نمایش آن، و نیز این کتابداران باید با کتابدار RBSC هم بیشتر در ارتباط باشند. این رویکرد، در نتیجه اجلاس‌های یک طرح و برنامه استراتژیک توسط رئیس کتابخانه است، که این طرح مجموعه‌های خاص را در معرض دید و نمایش قرار می‌دهد. هدف از آن این است که آگاهی از عمق و گستره کتب و مجموعه‌های خاص بالا رود و کتابداران جدید این کتابخانه هم از این مطلب آگاهی یابند.

دانشگاه مک گیل ۲۵ کتابدار جدید را طی ۷ سال گذشته استخدام کرده که بیشتر آنها به تازگی از MLIS فارغ‌التحصیل شده‌اند. این مطلب برای کسانی که سالهای زیادی در مک گیل کار کرده‌اند بسیار واجب است که آگاهی سازمانی خود و اطلاعات اساسی خود را قبل از بازنشستگی در اختیار کتابداران جدید بگذارند و مطالب خود را به آنها آموزش دهند و با آنها به اشتراک گذارند. در نهایت، این تمرکزهای جدید به ارتقاء و بالا بردن آگاهی کتابداران جدید کمک می‌کند و این خود تضمین‌کننده این امر است که تجارب و آگاهی‌هایی در نتیجه سال‌ها زحمت به دست آمده، از بین نخواند رفت. نویسندگان این مقاله دو نمونه از برنامه جدید هستند که سعی بر این بوده که مطمئن شوند که مجموعه‌ها در RBSC امن نگه‌داری می‌شوند و در اختیار جوامع گسترده‌تری از دانشمندان، محققان و کتابداران و عموم مردم قرار می‌گیرد. شان سوانیک، کتابدار بخش مطالعات اسلامی در لیاسون در حال حاضر یک روز در هفته در RBSC، با کتب‌های کمیاب اسلامی سروکار دارد و کار می‌کند، مجموعه کتاب‌ها و نسخ اسلامی RBSC تقریباً ۵۰۰ نسخه دست‌نویس، ۷۰۰ نسخه چاپ سنگی و بیش از ۱۰۰۰ جلد کتاب چاپی کمیاب را شامل می‌شود. این مجموعه در کنار هم یکی از بزرگترین مجموعه‌ها در کانادا است و طیف گسترده‌ای از موضوعات و اصول و قواعد را در اختیار محققان و دانشمندان قرار می‌دهد.

جنیفر گارلند، کتابدار لیاسون به تازگی از کتابخانه اصلی به RBSC منتقل شده و در قسمت معماری و هنر هم کتاب‌های کمیاب و هم کتابهای معاصر و جدید کار می‌کند.

مجموعه بلکادر- لاوترمن^۱ از معماری و هنر شامل بیش از ۳۰۰۰ عنوان کتاب می باشد که قدمت آنها به سال ۱۵۱۱م باز می گردد و نیز ۱۰۰ سری مجموعه و کتاب تاریخی هم در میان آنها یافت می شود، این مجموعه به طور خاص در بخش رنسانس و مقاله های معماری رنسانس و پیکرنگاری بسیار قوی است و نیز مجموعه ای قوی از کتابها و فهرست های مربوط به علت بقا دارد. ارتقاء دادن، یک بعد مهم از نقش جنیفر در RBSC است. او این نسخ را ارتقاء داده و هم در اختیار دانشجویان و هم هیئت علمی و هم دیگر کتابداران لیاسون قرار می دهد. هدف این است که این فرصت در اختیار تمامی کارکنان کتابخانه قرار بگیرد تا همه آن RBSC را مطالعه کنند، نسخ و کتب قدیمی در اختیار و دسترس همه قرار گیرد و تعداد بازیدهای کلاسی از مجموعه های خاص قدیمی به طور قابل توجهی افزایش یابد.

نمایشگاه های کتاب

کتب و نسخ موجود در مجموعه های موجود در کتابخانه های مگ گیل، معمولا در نمایشگاه نشان داده می شوند، آن هم در تمامی رشته ها و زمینه ها. بزرگترین این مکان ها برای نمایش کتاب، سالن ورودی کتابخانه علوم انسانی و علوم اجتماعی است. RBSC که در طبقه چهارم از همان ساختمان قرار دارد، ویتترین های مشابهی را در فضاهای عمومی قراردادده که بسیاری از این کتب خاص در آن قرار دارند و نیز صندوق های کوچکتری هم در درون اتاق مطالعه RBSC وجود دارند. کتابخانه مطالعات اسلامی در سالن موریک قرار دارد که ساختاری گوتیک^۲ دارد که در وسط دانشگاه قرار گرفته است. خود غرفه نمایش در وسط و قلب طبقه اول واقع شده است. این غرفه در مرکز و بین فضاهای مطالعه و پله هایی به طبقه دوم می رسند، واقع شده است. غرفه نمایش دارای ساختاری ویکتورین^۳

1. Blackader-Lauterman Collection

۲. معماری گوتیک (Gothic architecture) یک سبک معماری اروپایی است که با شیشه های رنگی بزرگ، طاق های نوک تیز و تزئیبات پر آذین خود شناخته می شود.

۳. سبک معماری ویکتورین یکی از سبک های مهم معماری در جهان است که به دوره ملکه ویکتوریا بین سال های ۱۸۳۷ تا ۱۹۰۱ میلادی تعلق دارد.

است و ۱۶ آیتم را شامل می‌شود و می‌تواند کتبی با هراندازه را در برگیرد، چه کتب بزرگ و یا عظیم و چه کتب با اندازه معمولی و چه اورا قی از کتب.

کارتهای توضیح برای هر آیتم معمولا در هر دو طرف غرفه گذارده شده‌اند، به طوری که با کتب نمایش گذاشته شده تداخل نداشته باشند. مجموعه شاهنامه که حاوی برگه‌ها و نسخه‌هایی است، که در RBSC نگهداری می‌شوند، به تازگی در ISL به نمایش گذارده شده‌اند. مجموعه شاهنامه تا به حال برای کاربران ناشناخته بوده؛ این کتاب حاوی تقریباً ۴۰ برگه و یک نسخه کامل است. از همه مهمتر برگه ای است که از شاهنامه مشهور دموت برجای مانده و نیز دو برگه که از شاهنامه ۱۳۴۱ بر جای مانده‌اند. شاهنامه یکی از مهمترین و قدیمی ترین کتب ادبی است که مسیر تاریخی ایران و ابعاد و عمق آن را نشان می‌دهد. شاهنامه توسط فردوسی نوشته شده، تا میراث تاریخی و زبانی و فرهنگی ایران را حفظ کند.

شاهنامه در زبان فارسی به معنای کتاب پادشاهان است و به جزئیات تاریخ ایران قبل از حمله اعراب در قرن ۷ می‌پردازد. این اثر ادبی، که یک حماسه ملی است و حاوی ۵۲۰۰۰ بیت می‌باشد، داستان قهرمانان، افراد شرور و هیولاها را بیان می‌کند و نصایحی اخلاقی و درس‌هایی را برای اداره کشور بیان می‌کند. داستان پادشاهان و قهرمانان مشهور، به خصوص رستم که با شجاعت از فرمانروایی فارس در بسیاری از جنگ‌های خارق‌العاده در برابر دشمنان فارس یعنی تورانیان که اهل شمال بودند، دفاع کرد، بسیار افسانه ای است. این حماسه همچنین مشخصه‌های مهم پادشاهی ایده آل را نشان می‌دهند. این حماسه به روایت جنگ و نبرد بین خوب و بد می‌پردازد و به طور مداوم به یاد می‌آورد که زندگی فقط یک خاطره گذرا است. بسیاری از قسمت‌های این مجموعه تا همین اواخر که نمایشگاهی برپا شد و عصر دیجیتال نسخه و برگه‌های چاپی را به نمایش درآورد، پنهان مانده بود.

نمایشگاه دیجیتالی هم که به طور همزمان نمایش فیزیکی مجموعه را آغاز کرد، به طور دائمی آنلاین باقی می‌ماند، این اجزای آنلاین به عنوان ابزار راحت و مناسبی برای تدریس این کتب باقی می‌مانند، چرا که با جریان ارتقاء دهی کنونی در بخش تاریخ هنر

در دانشگاه مک گیل، از هر دو عنصر در ایجاد تکلیف برای درس هنر قرون وسطی و معماری استفاده کرد. این تکلیف شامل بررسی و تحلیل بصری یکی از چهار آیتام انتخابی در نمایشگاه می‌شد و دانشجویان را موظف می‌کرد تا هم زمان خود را با خود کتاب بگذرانند و هم با تصاویر دیجیتالی که از آن گرفته شده بود، از دانشجویان خواسته شد که تکنیک‌ها و فنون نقاشی یک برگه را به انتخاب خود توضیح دهند و یک توضیح با جزئیاتی از تکنیک‌ها، رنگ‌ها و جلوه‌های ویژه آن ارائه کنند.

این تکلیف ۲-۳ صفحه‌ای همچنین دانشجویان را با نظردهی در مورد تجارب مشاهده‌ای مختلف پیشنهادی آشنا کرد و نیز به آنها یاد داد که چگونه می‌توانند جزئیات تصاویر گم شده در صورت تبدیل نسخه چاپی به دیجیتال را ارائه کنند. همپوشانی بین نمایش فیزیکی و ذخیره دیجیتالی آن، امکان بالابردن و تحریک تجربه دانش‌آموزان را فراهم کرد. باید در مورد شباهت‌ها و تفاوت‌های بین حوزه چاپ فیزیکی و تصویر دیجیتالی بحث می‌شد و نیز طرح نمایش فیزیکی و نمایش آنلاین کشیده می‌شد. دانشجویان برای مشاهده نمایش شاهنامه، از کتابخانه مطالعات اسلامی بازدید کردند، آن هم در ساعات آغازین روز و تحت تاثیر شرایط نورپردازی و چراغ‌های موجود درون ساختمان سالن موریس.

کتب نمایش داده شده براساس زمان روز، به گونه‌های مختلف به نظر می‌رسیدند و همین که مقدار نور طبیعی بر اساس درجه تغییر داده می‌شد، بخش‌های جدیدی از تصاویر آشکار می‌شدند. برعکس وقتی که فرد خودش از کتاب در نمایشگاه دیدن می‌کرد، وقتی از تصاویر دیجیتال دیدن می‌شد، گویا نمای کتاب تغییر می‌کرد، چرا که در آن تصاویر نقاشی مینیاتوری بر روی یک پس زمینه خالی انداخته شده بود، بدون اینکه قابلیت زوم کردن بر روی عناصر خاص آن خللی در آن ایجاد کند. بعلاوه، نمایشگاه دیجیتال همچنین امکان بررسی مداوم در خارج از ساعت کتابخانه را می‌داد و بنابراین، فرصت‌های بیشتری را برای بررسی و تفکر بر تصویر خاص یا کل تصاویر بر دانشجویان ارائه می‌کرد. این مغایرت برای دانشجویان این فرصت را فراهم می‌کرد تا با مباحث کنونی حول و حوش دیجیتالی کردن کتب چاپی خاص، دست و پنجه نرم کنند. ابعاد مثبت و

میراث

عرضه مجموعه‌های نایاب
و خاص در عصر دیجیتال

منفی قابلیت لمس و حس یک شی فیزیکی در برابر دیدن تصویر دیجیتالی آن چیست؟ یک فرد می‌تواند با مقایسه و مغایرت دادن این دو روش چه چیزهایی بیاموزد؟ مزایا و معایب دادن چنین تکالیف و فرصت‌هایی چیست؟ این‌ها سوالاتی است که محققان، اعضای هیئت علمی و کتابداران زمانی که بخواهند کتب را در دسترس افراد قرار دهند و نیز بخواهند از حوزه دیجیتال هم کمک بگیرند، به آن فکر می‌کنند.

اتاق هشت ضلعی، کتابخانه معارف اسلامی دانشگاه مک‌گیل

بعلاوه، دکتر هیلسدال^۱ امکان بازدید برای سومین بار از کتب را فراهم کرد. این یک بازدید کلاسی بود که از کتابخانه علوم و مطالعات اسلامی انجام شد تا دانشجویان بتوانند تمامی برگه‌های نسخه‌ها را از قفسه‌ها و جعبه بیرون بیاورند، تا از آنها برای یک سخنرانی کوتاه استفاده کنند. این کار با کمک ۲ کتابدار انجام شد. در این جلسه بازدید ۹۰ دانشجو به اتاق کتابخانه مطالعات اسلامی وارد شدند که یک فضای زیبا بود پر از پنجره‌های شیشه‌ای روشن و میان اشکوب. این جلسه تجربه‌ای منحصر به فرد را برای دانشجویان فراهم کرد. نمایشگاه تا این زمان غیر قابل دسترسی و پنهان بود، اما در این جلسه به دانشجویان فرصت بررسی شخصی این کتب و نسخ نایاب آن هم به صورت مستقیم داده شد. این کتب قبلاً از پشت شیشه‌های ویتروین نمایش قابل دیدن بودند و یا به صورت آنلاین. هریک از دانشجویانی که قرار بود کنفرانس داشته باشند، بحثی ۱۰ دقیقه‌ای در مورد ابعاد مختلف از شعر حماسی و برگه‌هایی از اشعار بر روی آن نوشته شده بود،

1. Hilsdale

ارائه کردند. این کنفرانس‌ها بعضی از مشخصه‌های نقاشی مینیاتور فارسی را مورد بحث قرار می‌داد و نیز در مورد رنگ‌هایی که برای نقاشی به کار رفته بود، و کاغذی که برای تهیه برگه‌های کتاب به کار رفته بود، مقدمه‌ای بر تاریخ شاهنامه و قطعه‌هایی از آن که در کتابخانه دانشگاه مک‌گیل بود و منشأ بعضی از آنها بحث و بررسی شد. در کنفرانس‌ها سوال‌ها و مشاهدات دانشجویان نیز مطرح می‌شد، که در مورد موضوعات مختلفی بود از نگره داری صحیح از این منابع نایاب و چاپی گرفته تا استایل و نوع دنده‌های به کار رفته برای چاپ حروف و تصاویر. همچنین، چند دانشجو دیدگاه‌های خود را در مورد اینکه برگه‌ها از چپ به راست منتقل شوند، به اشتراک گذاردند.

این جلسه بازدید از کتابخانه، به خودی خود نوع گسترش یافته نمایش‌های اولیه کتاب می‌باشد، که به گونه‌های مختلف به سود این دانشجویان بود. اول اینکه، دانشجویان تشویق شدند تا از نزدیک این کتب و نسخ را بررسی کنند و اسناد و مشخصه‌های اولیه را از طریق لمس و احساس کردن نسخه‌ها در دست مشاهده و دریافت کنند. این فرصت برای محققان مشتاق فرصتی استثنایی است. در این مثال، به گفته باهده: «گاهی اوقات مقایسه هوشمندانه و دقیق به ما کمک می‌کند تا مضرات هر دو را بیابیم و این رفته رفته آگاهی دانشجویان بی‌اطلاع را افزایش می‌دهند و ما را ملزم می‌کند که بررسی کنیم چه چیزی واقعا در این مشاهده دوگانه نسخ، برای نگره داری و دسترسی به آن و رفع مشکلات آنها لازم است؟».

در این مثال خاص، سودی که از این مشاهده عاید دانشجویان می‌شد خیلی بیشتر از ضرری بود که در نتیجه آسیب به کتب به خاطر لمس آنها برجای می‌ماند. برای اطمینان بیشتر هم کتابدار و هم دکتر هیلسدال، در هنگام لمس و بازدید کلاسی برای مراقبت بیشتر از کتب حاضر بودند. دوم اینکه، این برای بسیاری از افراد اولین تجربه‌آشنایی با کتب کمیاب و مجموعه‌های خاص بود. اگر چه این جلسه در RBSC انجام نشد، اما فرصتی را برای مشاهده و آشنایی با کتابداران فراهم می‌کرد و این بسیاری از دانشجویان

1. Bahde

را آرام می‌کرد و حس کنجکاوی و اضطراب ناشی از ناشناخته ماندن و دور از دست بودن کتب خاص را (RBSC) را برای آنها کاهش می‌داد. شاید کتابخانه با وحشت بازدید شد، به خاطر اینکه کتابخانه نمونه‌های آرشیوی داشت که فقط معدود محققانی اجازه استفاده از آن‌ها را داشتند نه همه محققان و به این دانشجویان که به دنبال موضوعی برای پایان نامه خود بودند، فرصتی می‌داد تا یاد بگیرند و اطلاعات بیشتری در مورد نسخه و مجموعه شاهنامه و موضوعات مربوط به آن برای تحقیق به دست آورند و فرقی هم نمی‌کرد که پس زمینه زبانی آنها چه باشد. همه این منافع در نتیجه تماس مستقیم با کتب و نسخه‌هایی بود که در غیر این صورت جزء منابع پنهان باقی می‌ماند.

جهت‌گیری آتی

موفقیت شاهنامه و نمایش آن چه به صورت چاپی (خود کتاب) و چه به صورت دیجیتالی یا مجازی، و اجازه تماس و قرار گرفتن در معرض این کتب توسط بازدیدکنندگان جدید، روز به روز در حال گسترش و ارتقاء است و این فرصت‌ها را به مک‌گیل می‌دهد تا چنین اهدافی را بیشتر و بیشتر دنبال کنند. گروه دیجیتالی کتابخانه مک‌گیل (DI)، مسئول دیجیتال سازی و طراحی وب سایتی کتب و نسخ چاپی می‌باشند. تقاضاها برای دیجیتالی کردن توسط کتابخانه دریافت می‌شود و به کمیته ارتقاء مجموعه کتب سپرده می‌شود و این کمیته با DI مشورت می‌کند. تقاضاها بر اساس میزان منحصر به فرد بودن پروژه، نیاز به نگهداری از کتاب و میزان ارتباط آن با مونترال، کبک، کانادایان و جهان خارج از مرزهای این کشور اولویت بندی می‌شوند.

گروه DI برای انجام پروژه‌های دیجیتالی که دارای قالب هستند ایجاد شده که می‌تواند به میزان اندکی از لحاظ فرمی تغییر کند تا با محتوا هماهنگ شود و از این طریق دیجیتالی شدن نمایشگاه با سرعت بیشتر انجام می‌شود، تنها تاخیر قابل پیش بینی که فقط منحصر به مک‌گیل نیست، به خاطر نبود فراداده‌ها توسط کتابدار صورت می‌گیرد. همان طور که گفته شد، نمایش شاهنامه امری منحصر به فرد است، آن هم به خاطر متون نمایشی خاص و عالی آن. با داشتن این زیرساخت، و دیگر برنامه‌های دیجیتالی

که طی ۱۶ سال است که در دسترس هستند، دانشگاه مک گیل در حال تکمیل کردن مجموعه‌های پرینتی و چاپی خود توسط نسخه‌های دیجیتال است. اوج این برنامه، تماس و بازدید از بعضی منابع شناخته شده و ناشناخته مثل منابع پنهان شده، توسط دانشجویان می‌باشد. برای انجام تمامی اینها، کتابداران باید وظایف خود را بشناسند تا سفیری برای شناساندن نسخ به گونه‌ای مناسب باشند. نسخ و مجموعه‌های پنهان یک مسئله بزرگ برای کتابخانه‌های دانشگاهی است.

با ارتقاء روز افزون کتابخانه‌ها، لازم است که ما به طور استراتژیک نسخ چاپی را ارزیابی کرده و به نمایش گذاریم، آن هم در همین عصر دیجیتالی، ایده‌های جدید برای در دسترس قرار دادن این مجموعه‌های جدید هم ضروری است و هم لازم. آسان نمودن کشف مجموعه‌های پنهان به عنوان یک چالش برای محققان و کتابداران باقی مانده است. با این حال، اگر فرصت همکاری پیش بیاید، امکان یادگیری، آموزش و تحقیق به وسیله این کتب افزایش می‌یابد. تلاش‌های آینده، بیشتر و بیشتر اهداف ما را به سمت به نمایش گذاردن نسخ و کتب خاص پیش می‌برد و این تضمین کننده این است که محققان از منافع نمایش کتب توسط کتابداران آگاه می‌شوند.

Bibliography

- Alvarez, Pablo. "Introducing Rare Books into the Undergraduate Curriculum." *RBM: A Journal of Rare Books, Manuscripts and Cultural Heritage* 7, no. 2 (September 21, 2006):94-104.
- "ARL Special Collections Task Force Final Status Report." Association of Research Libraries, 2006. <http://www.arl.org/rtl/speccoll/spcolltf/status0706.shtml>.
- Bahde, A. "Taking the Show on the Road: Special Collections Instruction in the Campus Classroom." *RBM: A Journal of Rare Books, Manuscripts, and Cultural Heritage* 12, no. 2 (2011): 75-88.
- Compiled by Barbara M. Jones, Head of the Rare Book and Special Collections Library, University of Illinois at Urbana-Champaign. "Hidden Collections, Scholarly Barriers: Creating Access to unprocessed Special Collections materials in North America's research libraries: A White Paper for the Association of Research Libraries Task Force on Special Collections", 2003. www.arl.org/bm~doc/hiddencollswitepaperjun6.pdf.
- Dooley, Jackie M. "The OCLC Research Survey of Special Collections and Archives." *LIBER Quarterly*

- 21, no. 1 (October 10, 2011): 125–137.
- Erway, Ricky. "Increasing Access to Special Collections." *LIBER Quarterly* 21, no. 2 (January 16, 2012): 294–307.
 - Garland, Jennifer and Sean Swanick. "Shahnameh by Ferdowsi: Islamic Studies Library Exhibition." *Manuscripts on My Mind: Newsletter of the Vatican Film Library* 5 (January 2012).
 - Jones, Barbara M. "Hidden Collections, Scholarly Barriers: Creating Access to Unprocessed Special Collections Materials in America's Research Libraries." *RBM: A Journal of Rare Books, Manuscripts, & Cultural Heritage* 5, no. 2 (October 23, 2004): 88–105.
 - Jones, Barbara M., and Judith M. Panitch. "Exposing Hidden Collections: Introduction." *RBM: A Journal of Rare Books, Manuscripts, & Cultural Heritage* 5, no. 2 (October 23, 2004): 84–87.
 - Lyons, Chris. "Student Interaction with Rare Books at the Osler Library." *The Watermark* 34, (Summer 2011): 2630–.
 - Madden, Karl, and Leili Seifi. "Digital Surrogate Preservations of Manuscripts and Iranian Heritage: Enhancing Research." *New Library World* 112, no. 910/ (April 10, 2011): 452–465.
 - Simpson, Marianna Shreve. *The illustration of an epic: The earliest Shahnama Manuscripts*. New York: Garland Publishing, Inc., 1979.
 - Simpson, Marianna Shreve. "A Reconstruction and Preliminary Account of the 1341 Shahnama with Some Further Thoughts on Early Shahnama Illustration." In *Persian Painting from the Mongols to the Qajars*, edited by Robert Hillenbrand, 215247–. London; I.B. Tauris, 2000
- "Survey of Special Collections and Archives in the US and Canada", n.d.
<http://www.oclc.org/research/activities/hiddencollections/default.htm>.
- Traister, Daniel. "Public Services and Outreach in Rare Book, Manuscript, and Special Collections Libraries." *Library Trends* 52, no. 1 (Summer 2003): 87–108.
 - Yakel, Elizabeth. "Hidden Collections in Archives and Libraries." *OCLC Systems & Services* 21, no. 2 (January 2, 2005): 95–99.

شیراز
میراث

فصلنامه تخصصی کتابداری و نسخ‌شناسی
 سال بیست و نهم / شماره ۱۱۱ / بهار ۱۴۰۲

